

AKD behoort tot de 5 grootste advocatenkantoren van Nederland en heeft zijn activiteiten in de zonne-energiesector de afgelopen jaren flink zien groeien. Daarbij staat het onder meer projectontwikkelaars bij die zonneparken realiseren en gemeenten die deze – al dan niet willen – faciliteren.

Kroniek

Meijering heeft samen met collega's Emile Euverman, Sophie Groeneveld en Sanne Schipper onlangs de meest relevante gerechtelijke uitspraken over zonneparken van de afgelopen 1,5 jaar gebundeld in een kroniek. 'Het gaat om uitspraken op het gebied van het omgevingsrecht, de Elektriciteitswet en subsidies uit de Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE+)', duidt Meijering. Meijering en zijn collega's hebben in de rechtbank tal van argumenten van omwonenden voorbij horen komen waarom de komst van een zonnepark geen door-gang zou mogen vinden; van geluids- tot lichthinder en afbraak van de biodiversiteit. Vaak worden deze argumenten door de rechters van tafel geveegd. 'Als er bijvoorbeeld al sprake is van lichtschittering, wordt dit vaak opgelost door de zonnepanelen te voorzien van een anti-reflectiecoating en/of deze – richting woningen – af te schermen met beplanting. Als er überhaupt maatregelen noodzakelijk zijn om de hinder acceptabel te laten zijn, moet het nemen daarvan wel als voorschrift aan de vergunning worden verbonden of als verplichting in het bestemmingsplan staan. Anders is de uitvoering van de maatregel simpelweg onvoldoende zekergesteld.'

Niet-belanghebbend

Bij veel van de rechtszaken komt het regelmatig niet eens tot een inhoudelijk oordeel, omdat niet-direct omwonenden door de rechter niet als 'belanghebbende' worden aangemerkt. 'De belanghebbende-eis is onderdeel van de Algemene wet bestuursrecht', duidt Meijering. 'Daarbij wordt door de rechtbank rekening gehouden met factoren als afstand tot, zicht op, planologische uitstraling van en milieugevolgen van het zonnepark. Meer concreet kijkt de bestuursrechter naar de aard en omvang van het zonnepark en de gevolgen daarvan voor de omwonende. Omdat die vaak alleen visuele gevolgen ondervinden, is de mate waarin het zonnepark het uitzicht beïnvloedt vaak bepalend.'

De Raad van State heeft in een van de rechtszaken volgens Meijering geconcludeerd dat het bij een afstand van 450 meter tussen een woning en een zonnepark in beginsel niet aannemelijk is dat de omwonenden gevolgen van enige betekenis zullen worden ondervonden, maar juist ook dat er omstandigheden kunnen zijn waardoor toch gevolgen van enige betekenis worden ondervonden. 'Frappant is dat de Raad van State in die specifieke rechtszaak oordeelde dat bij de vraag naar belanghebbendheid geen doorslaggevende betekenis toegekend mag worden aan de landschappelijke inpassing. Dit betekent dat een zonnepark aan het zicht onttrokken kan worden, maar dat wil niet zeggen dat iemand geen hinder kan ondervinden.'

Aloude adagium

De uitspraak illustreert volgens Meijering dat de aspecten afstand en zicht weliswaar vaak samenhangen, maar niet altijd tot hetzelfde resultaat leiden. 'Ook als iemand op een kilometer afstand van een toekomstig zonnepark woont, kan

diegene mogelijk belanghebbende zijn vanwege de invloed van het zonnepark op het uitzicht. Andersom geldt dat iemand die op een afstand van minder dan 150 meter woont – maar geen zicht zal hebben op een zonnepark – veelal geen gevolgen van enige betekenis zal ondervinden. Duidelijk is dus dat ook bij het "belanghebbende"-begrip voor zonneparken het aloude adagium geldt: of je belanghebbende bent, hangt af van de specifieke omstandigheden van het geval. Wel zijn daarbij met name het zicht op het zonnepark, in combinatie met de locatie en omvang daarvan, relevant.'

Draagvlak

En dan is er nog het thema draagvlak. Tot een jaar geleden was de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State volgens Meijering onverbiddelijk: draagvlak was geen vereiste in het kader van een goede ruimtelijke ordening. 'Het ontbreken daarvan staat op zichzelf dus ook niet in de weg bij het verlenen van planologische medewerking aan bijvoorbeeld een zonnepark', stelt Meije-

ring. 'Deze harde lijn is inmiddels echter genuanceerd. Het ontbreken van draagvlak is nog steeds geen argument om planologische medewerking te weigeren, maar er is wel een haakje gegeven om aan participatieverplichtingen te toetsen. In gemeentelijk of provinciaal beleid kunnen verplichtingen worden opgenomen voor initiatiefnemers om bepaalde inspanningen te verrichten – maar niet om bepaalde resultaten te behalen – die zijn gericht op het informeren van omwonenden en het verwerven of vergroten van maatschappelijk draagvlak.'

Elektriciteitswet

Er vinden niet alleen rechtszaken tegen, maar ook óver zonneparken plaats. Een onderwerp waarover menig projectontwikkelaar een rechtszaak heeft aangespannen, is dat van het gebruik aan transportcapaciteit bij netbeheerders. Meijering: 'In de afgelopen 2 jaar hebben de rechters een aantal interessante uitspraken gedaan over het begrip aansluiting, de aansluitplicht uit artikel 23 van de Elektriciteitswet en de transportplicht

uit artikel 24 van de Elektriciteitswet. De termijn van 18 weken die voor netbeheerders geldt om een netaansluiting tot 10 megavoltampère te realiseren, is bijvoorbeeld absoluut. Er is volgens het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) geen ruimte om hier vanaf te wijken.'

Energiepark Pottendijk

Een aantal bekende rechtszaken over netcapaciteit zijn die van Energiepark Pottendijk. Netbeheerder Enexis en de initiatiefnemers van het energiepark hebben in de voorbije 2 jaar meerdere rechtszaken gevoerd. Het gerechtshof 's-Hertogenbosch bepaalde afgelopen zomer in hoger beroep uiteindelijk dat Enexis geen verplichting heeft om transportcapaciteit aan Energiepark Pottendijk beschikbaar te stellen. 'De 3 gerechtelijke uitspraken hebben een aantal interessante inzichten opgeleverd', stelt Meijering. 'In de eerste rechtszaak stonden 2 vragen centraal: is Enexis op basis van artikel 23 van de Elektriciteitswet verplicht om Pottendijk op haar elektriciteitsnet aan te sluiten en is Enexis op

basis van artikel 24 van de Elektriciteitswet verplicht om Pottendijk een aanbod te doen om het transport van elektriciteit over het door haar beheerde net uit te voeren. De voorzieningenrechter heeft geconcludeerd dat de plicht van de netbeheerder om iemand aan te sluiten niet afhankelijk gesteld kan worden van de vraag of er transportcapaciteit aanwezig is. Door een aansluiting aan te bieden onder de voorwaarde dat geen gebruik-gemaakt wordt van transportcapaciteit – lees: "u krijgt een aansluiting, maar mag deze niet gebruiken" – voldoet Enexis niet aan de aansluitplicht.' In het hoger beroep heeft het Hof 's-Hertogenbosch echter een streep door deze uitspraak gezet. 'De voorzieningenrechter heeft naar het oordeel van het Hof ten onrechte geoordeeld dat Enexis niet aan haar wettelijke aansluitplicht voldoet door bij die aansluiting niet de gevraagde transportcapaciteit aan te bieden', stelt Meijering. 'Op grond van artikel 24 van de Elektriciteitswet moet de netbeheerder weliswaar transport uitvoeren ten bate van degene die daarom verzoekt, maar dit geldt echter niet als er redelijkerwijs geen capaciteit beschikbaar is voor het gevraagde transport. De bewijslast op dat punt rust bij de netbeheerder. Die moet aantonen dat alle maatregelen die hij kan nemen om toch aan het verzoek te voldoen zijn uitgeput en er desondanks onvoldoende transportcapaciteit beschikbaar is. Van belang daarbij is dat de netbeheerder niet uit mag gaan van het contractuele gebruik, maar moet uitgaan van het daadwerkelijke gebruik. Er moet dus sprake zijn van fysieke congestie. Ook als sprake is van fysieke congestie, kan de netbeheerder overigens niet altijd weigeren transportcapaciteit aan te bieden. Eerst zal hij moeten onderzoeken of congestiemanagement als bedoeld toegepast kan worden.'

SDE+

Tot slot benadrukt Meijer dat benadrukt dat de regels voor het krijgen van een SDE+-subsidie strikt zijn. 'Em deze regels worden heel strikt toegepast. Als de procedure bijvoorbeeld niet op de juiste wijze wordt doorlopen, er onjuistheden in de aanvraag staan, of voorgeschreven bijlagen ontbreken, dan is de kans groot dat de subsidieaanvraag wordt afgewezen. Leg bij een subsidieaanvraag dan ook altijd de aanvraag met bijlagen naast de subsidieregels en vink het lijstje af.'